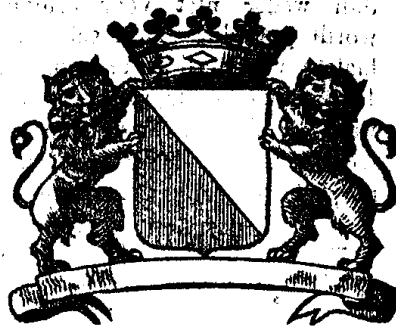

UTRECHTSCHÉ PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat vergadering van den Raad zal worden gehouden Donderdag den 26. Nov. 1857, des namiddags ten 1 ure.
De Burgemeester voornoemd,
Harecht, 24 Nov. 1857. W. M. J. VAN DIELEN, L. V.

UTRECHT 24 November.

Wij zouden ditmaal zekerlijk niet terug komen op de, naar 't schijnt, onuitputtelijke Donaukwestie, indien niet het *J. des Débats* een artikel over de Vereeniging bevatte, dat een geheel nieuw en zeer juist licht werpt over die zaak. Het blad doet namelijk uitkomen, dat het zeer te bejammeren zou wezen, als de revolutiegeest aan de Roumaniërs zou kunnen toeroepen, dat omwentelingen hen beter naar hun doel zouden gevoerd hebben, omdat de diplomatie naar geene klagen en wenschen schijnt te luisteren, dan wanneer de volken die met de wapenen in de hand kenbaar maken en als hun regt er de vervulling van eischen. België is opgestaan en men heeft het geholpen, toen het te kort schoot; Wallachië en Moldavië houden zich rustig; men vraagt welke wenschen en zal die daarna als niet geopenbaard ter zijde durven stellen? De heer *St. Marc Girardin* doet juist opmerken, dat zoo te handelen, den volken regt zou geven op de goede trouw der Regeringen niet meer te rekenen, waardoor de belangen van het behoud in Europa zouden worden gekrenkt. — In de Donauzaak is verder eene Pruis. nota bekend geworden, waaruit op nieuw blijkt, dat het Hof van Berlijn zich in de zaak geheel onpartijdig houdt, de houding van de Porte echter afkeurt en zijne decisie eerst op het Kongres zal nemen.

In de financiële krisis is niets nieuws. — Omtrent Sardinië blijven de tijdingen over de ministeriële zittingen over de priesterpartij goed, doch minder gunstig voor dan eerst werd berigt. — In België kent zich de strijd der verkiezingen meer en meer af. Onder Brussel zal men eene cirkulaire vinden van den minister *Rogier*, welke als het programma van het ministerie is te beschouwen; dat stuk geeft juist de geschiedenis van den toestand; het is krachtig en zal veel indruk maken. Die het onpartijdig leest, kan niet anders dan de nederlaag wenschen van eene partij, die de godsdienst ten leus kiest, om op de menigte te kunnen inwerken, en die niet schroomt, uit eerzucht, de godsdienst en den Koning in den strijd der staatkundige partijen te werpen.

Berigten uit N. Amerika van den 11. geven den toestand van den handel er als iets beter op. In Mexico is aan *Comonfort* weder diktatoriale magt gegeven; men moet hopen, dat hij daardoor in staat zal wezen het oproer en de woelingen der geestelijken meester te worden.

Gister heeft onze Kamer zich vooral bezig gehouden met de zaak der spoorwegen en het onderwijs. In de kwestie der spoorwegen heeft de Kamer bijna met eenparigheid van stemmen eene motie van orde aangenomen, om ten volle te doen blijken van hare belangstelling in eene zaak, die zoozeer hier te lande thans de gemoederen bezig houdt. Wij hebben van de aanneming gister avond berigt ontvangen per telegraaf, en er onze lezers dadelijk afzonderlijk mededeeling van gegeven. Omtrent de discussiën verwijzen wij verder naar het Kamer-verslag.

Z. M. heeft bij besluit aan den ridmeester *E. Musquetier*, van het 4. reg. drag., op zijn verzoek, vervol ontslag verleend; en — benoemd: bij het wapen der kavall., bij den staf, tot ridm. 3. kl. den 1. luit.-adj. *W. A. Beck*, van het 4. reg. drag.; bij het 4. reg. drag. tot ridm. 3. kl. den 1. luit. *C. J. van Lidth de Jeude*, van het korps.

De heer *J. M. Mes* is erkend als konsulaire-agent van Groot-Brittannië voor Hellevoetsluis en den Briel en onderhoorigheden.

Z. M. heeft den heer *Fleureau*, gewezen 2. sekretaris bij het Fransche gezantschap alhier, benoemd tot ridder der orde van de Eikenkroon.

Bij beschikking van den Minister van binnenl. Zaken is benoemd tot opzigter van den waterstaat der 4e klasse, om dienst te doen in het 5e distrikt (Gelderland), *J. P. Tuijter*.

— Bij koninklijk besluit van 4 dezer no. 57. is goedgekeurd het besluit van ged. Staten van Zuid-Holland van 12 Mei jl., waarbij zij hunne goedkeuring hebben geweigerd aan het besluit van den raad der gemeente Leiden; tot af- en overschrijving van den post voor onvoorziene uitgaven der begroting van 1857 op den post dier begroting voor subsidie aan het Minnehuis. De raad had besloten aan het Minnehuis een subsidie te verleen van f 15,500. Ged. Staten weigerden dit besluit goed te keuren, op grond dat, indien de bedoelde af- en overschrijving wierd toegestaan, geene fondsen beschikbaar zouden blijven ter voldoening van de over 1855 en over het loopende jaar aan het rijk verschuldigde gelden wegens plaatsing van bedelars in de koloniën der Maatschappij van Weldadigheid, welke uitgaven insgelijks voor memorie op de begroting werden uitgetrokken. De gemeenteraad kwam van dit besluit in hooger beroep bij den koning en beweerde o. a. dat ged. Staten, bij het beoordeelen van een raadsbesluit tot af- en overschrijving, alleen te letten zouden hebben op de wettigheid of regelmatigheid der uitgave en op het bedrag van den aangewezen post. Het besluit van ged. Staten werd echter bij bovengenoemd koninklijk besluit gehandhaafd, o. a. uit overweging dat de wetgever, door in a. 214 der gemeentewet, de beoordeeling van een raadsbesluit als het bedoelde niet tot de vermelde oogenpunten te beperken, geacht moet worden gewild te hebben, dat ged. Staten in het algemeen zullen acht slaan, dat de af- en overschrijving met een ordelijk finantiël beheer overeen te brengen zij, en dat dit doel niet zou bereikt worden, indien ged. Staten de bevoegdheid misten om eene af- en overschrijving te verhinderen, waardoor de voldoening aan wettelijke verplichtingen onmogelijk zou worden.

— Z. M. de Koning heeft gister in een bijzonder gehoor ontvangen den graaf *von Königsmarck*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den koning van Pruisen bij het Nederl. Hof, sir *Ralph Abercromby*, minister van H. M. de koningin van Groot-Brittannië en Ierland te 's Gravenhage, en den baron *de Willmar*, gezant van Z. M. den koning van België, alhier. Naar men verneemt, zal het geheele korps diplomatiek bij Z. M. ten gehore worden toegelaten.

— Naar men verneemt zijn de Leijdsche studenten in staat gesteld, Z. K. H. den Prins van Oranje met zijne behoudene terugkomst in het vaderland, te Leijden geluk te wenschen, en hebben velen van deze gelegenheid reeds gebruik gemaakt.

— De Regering heeft aan de Tweede Kamer ter overweging aangeboden, een ontwerp van wet, strekkende tot regeling van het fonds, voortspruitende uit kooprijzen van domeinen voor het dienstjaar 1857.

Onder de daarin aangeduide cijfers komt voor eene som van f 15,000, voor uitkeering aan de provincie Utrecht, ingevolge de overeenkomst, tusschen den staat en die provincie aangegaan, tot beëindiging van het verschil over de aanspraak van laatstgenoemde op een aandeel in de voordeelen, voor den staat voortvloeiende uit de verkoop van den polder der eerste bedijking van de Mijdrechtsche droogmakerij.

— Bij de Tweede Kamer is ingekomen een ontwerp tot vaststelling van een tijdelijken maatregel betrekkelijk het bedrag der te heffen regten op den in- en uitvoer van goederen. Dat ontwerp strekt daartoe, om aangezien het noodzakelijk is, hangende de overwegingen bij de Staten-generaal over het wetsontwerp tot herziening van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer, het bedrag der regten op den in- en uitvoer, hetwelk verschuldigd zal zijn van den 1. Jan. af, vast te stellen, te bepalen, dat van den 1. Jan. 1858. af totdat daaromtrent nader zal zijn voorzien, de regten tot zoodanig bedrag zullen worden geheven, als waaraan de goederen bij in- of uitvoer op 31 Dec. 1857 onderworpen zouden geweest zijn.

— Zr. Ms. brik de *Zeehond*, onder bevel van den kapt. luit. t/z *M. C. van Freeland*, die den 21 Okt. jl. de reede van Texel heeft verlaten, is den

12. dezer maand te Cadix aangekomen, en zoude den 18. daaraanvolgende zijne reis vervolgen en den koers naar Malta rigten. Aan boord van dien bodem was alles wel. (St. Ct.)

*— Men meldt ons 't volgende:

„Er is dezer dage sprake geweest van het vertrek van Java van een transportschip, met een aantal officieren en 300 oorlogsmatrozen, die repatriëren. Ik kan u mededeelen, dat het vertrek van dat vaartuig was bepaald op den 26. September. Er zouden mede naar huis varen de luitenants ter zee 1e kl. *H. Kemper*, *H. A. Modderman*, *A. Schotborgh* en jhr. *Clifford Kocq van Breugel*, de luits. ter zee 2e kl. *W. Maas Geesteranus*, *G. Bijl de Vroe*, *R. Star Busman*, *E. L. baron v. Heeckeren van Wallen*, *C. F. T. van Woelder*, *G. J. Koster*, *F. Luteyn* en *C. A. Bosch*, de officieren van gezondheid 3e kl. *O. G. van Mansvelt* en *J. A. Visscher*, de off. van admin. 1e kl. *G. L. Bronner* en 3e kl. *A. C. Jager* en *G. H. C. van Nuijs* en de scheepsklerk *W. Hanegraaff*.”

*— Van den Helder wordt ons dd. 23 Nov. geschreven: Heden morgen waaide de noodvlag van den vuurtoren, een sein voor de ingezetenen alhier, dat er een schip is gestrand, of iets dergelijks. Later vernam men, dat eene van Hull komende stoomboot, de jonge *Marie*, kapt. *Hazewinkel*, in aanzeiling was geweest met een schip, waarvan vier man der ekwipage bij hem waren overgesprongen en waarvan men te weten kwam, dat het aangezeilde vaartuig eene Engelsche kolenbrik was, die mogelijk kort na de aanzeiling met de rest der ekwipage was gezonken, ten minste men had niets meer van dien bodem gezien of vernomen.

*— Den 23 dezer is aan onze Hoogeschool tot dokter in de obstetrie bevorderd de heer *O. A. J. Richelle*, med. dokter, geboortig uit Bennebroek.

— De heeren *J. H. Schouten* en vier anderen hebben zich tot de Tweede Kamer gewend met te kennen geving van hun verlangen, om zich op het eiland Sumatra te vestigen, weshalve zij bij de Kamer aandringen, om haren invloed aan te wenden ter bevordering en ter beëindiging van het onderzoek van de zaak der kolonisatie, die aan eene staatskommissie is opgedragen.

De Kamer heeft Zaterdag jl. ten aanzien van dit adres beslist, dat, ofschoon de hier verzochte tusschenkomst niet kan gezegd worden tot de regstreeksche bemoeijingen der Kamer te behooren, zij dit adres, als betrekking hebbende tot een onderwerp, dat meermalen de belangstelling der Kamer mogt onder vinden, ter griffie ter inzage der leden zal deponeren.

— De hoofdkommissie tot de aken der Israëlieten, te 's Hage moet, indien wij wel onderrigt zijn, dezer dage, op grond van het advies te dier zake uitgebragt door de rabbinale kommissie van examinatoren, zich gewend hebben tot de Regering, om hare aandacht te vestigen op de noodzakelijkheid, om het kerkelijk inzegenen van Israëlitische huwelijken door onbevoegden tegen te gaan, aan welk misbruik vele nadeelen zouden zijn verbonden.

— Dezer dage had eene vergadering plaats van de afd. Rotterdam der Ned. vereeniging tot uitbreiding van het Evangelie onder de Chinezen. Uit een kort overzicht van den Staat der Nederlandsche vereeniging volgens het laatst uitgegeven verslag, bleek, dat haar zending *H. Z. Kloekers*, te Shanghai, ondanks vele moeilijkheden, werkzaam was gebleven en tot hiertoe door den oorlog nog niet was belemmerd; daar echter de medewerking tot de vereeniging in Nederland aanmerkelijk verflaauwd was, had het hoofdbestuur tegen den 28. dezer te Amsterdam eene vergadering belegd, waarin besloten zou worden de zending al of niet op te heffen. *H. en E. B.*

— Uit 's Hage schrijft men: De vrijgesproken Maleijer *Setro*, die reeds geruimen tijd ongesteld was, is gister aldaar overleden.

— Het visschen op de Lutine is gestopt; men heeft het in deze week nog een paar malen beproefd, maar niets noemenswaardigs opgedoken. Men zal

nu tot het aanstaande voorjaar wachten, en alsdan de goudvisscherij hervatten, zoo ten minste het wrak dan weder niet voor eenige jaren onder het zand wordt gewield. Men schat de waarde, die sedert de laatste visscherij is te voorschijn gebragt op f 24.000. Intusschen is die visscherij met zware kosten gepaard, want de duikers laten zich goed betalen, waarop zij trouwens regt hebben, want hun arbeid is een der moeilijkste en gevaarlijkste, die men zich kan denken.

— Uit 's Hage schrijft men: Reeds is een aanvang gemaakt met de verandering der koppels, door de muzikanten van de grenadiers gedragen. Zij zijn veranderd in bandeliers, die om het lijf worden gedragen en waaraan de degen bevestigd is.

*— Uit Heusden schrijft men ons van den 23. Nov.: Overal klaagt men over den lagen waterstand der rivieren, alhier is het eveneens zoo gelegen. De stoomboot welke andere jaren tot aan de stad kwam, heeft het geheele jaar slechts tot Wijk kunnen varen, omdat het Heusdensche kanaal te ondiep was; thans echter moet de boot wel twee uren van de stad blijven liggen. Het vervoer der passagiers geschiedt door middel van diligences, terwijl de pakgoederen door kleine aken of wagens, expresselijk daartoe ingerigt, worden overgebragt. Indien alzoo het water tegen het naderen van den winter niet hooger mogt worden, hetgeen niet te voorzien is, dan zal men de brandstoffen zeer duur moeten betalen.

*— Uit 's Bosch wordt ons dd. 22. Nov. geschreven: Gister avond ten 8 uur werd bij het hôtel de Gouden Leeuw door de hoornmuziek van het 2. regiment infanterie eene serenade met fakkellicht gebragt, aan den bij dat regiment benoemden kapitein I. Th. Clemens.

— Uit 's Hage schrijft men ons: Wij zijn verzocht te melden, dat het berigt, in sommige dagbladen opgenomen, betrekkelijk een nieuw bezoek dat het korps muzikanten van het regiment grenadiers en jagers in verschillende plaatsen zou geven, nog zeer voorbarig is. Eerst moet daartoe de koninklijke goedkeuring worden aangevraagd, en zoo deze verleend mogt worden, dan zou het bedoelde bezoek op zijn vroegst in de maand Julij aanst. kunnen plaats hebben.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 23 Nov. 0.14 El; + AP. 7.09. Gev. 0 d.
Keulen, 22 " 2 v. 5 d. (2 v. 9 1/2 d. Rijnl.)
Gev. 1/2 duim. Rijnl.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Het getal leden van de Tweede Kamer, gister aanwezig, beliep reeds 63. Afwezig waren, ten gevolge van verschillende omstandigheden, hetzij van ongesteldheid als anderszins, de heeren: Schimmelpenninck van der Oye, Sander, van der Linden, Strens en de Lom de Berg.

In het begin van de zitting is door de commissie van rapporteurs haar eindverslag uitgebragt over het wetsontwerp tot wijziging der gemeentewet (regeling van het plaatselijk belastingstelsel). Dat verslag zal worden gedrukt, terwijl de dag der discussie nader zal worden bepaald.

Daarna was aan de orde de voortzetting der beraadslagingen over de artikelen van hoofdstuk V (Binnenl. Zaken) der Staatsbegroting voor 1858, en wel over het door den heer Storm van 's Gravesande voorgestelde art. 81a, aldus luidende: „Kosten der voorbereidende werkzaamheden tot den aanleg van spoorwegen, daaronder begrepen traktementen, toelagen en verdere belooningen, mitsgaders bureau-, reis- en verblijfskosten voor de ambtenaren van den waterstaat en ander in dienst te stellen personeel, alsmede alle uitgaven voor kaarten, uittreksels uit kadastrale plans, teekenen-, schrijf- en andere behoeften, ter somma van f 100,000.”

De heer Storm v. 's Gr. herinnert aan het gesprokene in eene vorige vergadering en deelt met die sprekers de noodzakelijkheid, dat in deze belangrijke zaak iets tot stand worde gebragt; maar verder nadenkende, heeft hij zich afgevraagd wat er noodig is om daartoe geraken. Het is hem voorgekomen, dat allereerst het goevernement in staat moet zijn gesteld bij de aanvraag eener soliede maatschappij de zaak te kunnen beoordeelen. Dat geldt vooreerst de kosten voor den aanleg van den weg. Doet men dit niet, dan is de zaak ook niet ver gevorderd. Zijn advies is de veiligste weg deze, dat voor die lijnen, die onmisbaar voorkomen, van goevernementswege worden begroot. Hij acht het dus noodig het goevernement in staat te stellen die opnemingen te doen. Hij heeft ook voor eenige dagen gehoord dat de Minister van Financiën zwaarte maakte om spoedig de memorie van beaantwoording van het verslag der kamer nopens de spoorweg-onnemingen in te zenden; het gevolg daarvan zal dus zijn dat er in deze zitting weinig van die zaak zal komen. Daarom te meer acht hij het noodig dat er iets voor die spoorwegen gedaan worde. Spr. re-

duceert daarop zijne voorgestelde som van f 100.000 voor deze zaak op f 60,000, om daardoor te beter te doen uitkomen, dat hij eene zekere grens wil, namentlijk die som te besteden voor de bereids ontworpen lijnen.

De heer van Hoëvell betuigt zijn genoegen, dat het denkbeeld nopens de spoorwegen, hetwelk verleden week in de Kamer ter sprake is gebragt, ondersteuning heeft gevonden; dat denkbeeld was, dat er spoedig moest worden gehandeld en dat de minister van binnenlandsche zaken beschikkingen moet nemen, hetzij tot afwijzing of wel ter goedkeuring der aanvragen, welke nog hangende zijn. Hij acht het wenschelijk eene bepaalde verklaring in dezen zin uit te lokken, en stelt daarom de volgende gemotiveerde orde van den dag voor: „De Kamer besluit den minister van binnenlandsche zaken uit te noodigen, ten spoedigste te beschikken op de verschillende aanvragen tot konsessie voor het aanleggen van spoorwegen, bij de regering ingekomen, en verklaart van den minister te gemoet te zien bepaalde voorstellen indien er eene subsidie mogt vereischt worden, voor spoorweglijnen door partikuliere maatschappijen aan te leggen en te exploiteren.”

De heer Sloet heeft zich voor de voorgestelde motie van orde verklaard, maar tegen het voorstel van den heer Storm van 's Gravesande, op grond, dat de verlangde voorbereidende opnemingen en werkzaamheden van de beambten van den Waterstaat konden gevorderd worden, zonder dat daartoe eene buitengewone uitgaaf van f 60,000 werd toegestaan.

De heer Thorbecke heeft, bij de beraadslaging over deze voorstellen, verklaard, dat hij steeds van oordeel is, dat, indien geene openbare werken kunnen uitgevoerd worden, zonder ondersteuning van het goevernement, alsdan subsidie verleend moet worden, maar dat hij eene algemeene belofte van subsidie steeds verkeerd acht. Hij keurde het af, dat de regering nu op eenmaal te veel vraagt. Men moest de krachten in kapitalen concentreren, en dan afwachten, welke nieuwe behoeften ontstaan. Men moest eerst den stam en dan de takken verkrijgen. In zoo verre drukte de door den heer v. Hoëvell voorgestelde motie van orde zijne meening goed uit. Wat het subsidiestelsel betreft, bleef hij bij zijne meening, dat, in zoover subsidie noodig was, de waarborg van een minimum van rente het verkieslijkst is. Het amendement van den heer Storm v. 's Gr. keurde hij zeer goed, omdat het strekte, om noodige voorbereidende werkzaamheden te doen plaats hebben, die anderszins zouden ontbreken; maar hij verlangde, dat de onderzoekingen alleen soliede ondernemingen, en niet het door de Regering voorgedragen plan, zouden betreffen.

De heer ten Cate heeft zich voor de beide voorstellen verklaard, omdat zij strekten om den zoozeer gewenschten aanleg van spoorwegen te bevorderen.

De heer Dommer heeft de motie van orde ondersteund, maar uitdrukkelijk met het doel, om het plan der Regering af te breken en vooreerst slechts de hoofdlijnen tot stand te doen komen.

De heeren Zijlker en Wijbenga hebben zich voor de voorstellen verklaard, en op het aanleggen van spoorwegen aangedrongen.

De heer Westerhoff daarentegen heeft de voorstellen afgekeurd, omdat zij naar zijn oordeel tot tijdverlies zouden leiden, en het nu tijd van handelen werd.

De Minister van Binnenl. zaken heeft zijne goedkeuring gehecht aan het voorstel van den heer Storm van 's Gravesande. Het bedoelde voorbereidende onderzoek achtte ook hij allezins noodig, en de daaraan verbondene werkzaamheden konden niet door de gewone ambtenaren van den Waterstaat verrigt worden. Er was ten dezen buitengewone hulp noodig. De Minister verklaarde tevens, dat de Regering bij het aanwenden der voorgedragene som bepaaldelijk het oog zou hebben op het aanleggen zoodra mogelijk van zulke spoorwegen, waardoor de noordelijke en noord-oostelijke provincien met de overige verbonden worden. — Ook met de motie van orde kon de Minister zich vereenigen.

De heer v. Bosse heeft nadere inlichtingen verlangd omtrent het gebruik der f 60,000; hij wenschte te vernemen, wat eigenlijk door het onderzoek van de ontwerpen verstaan werd.

Na nog eenige discussie is de door den heer v. Hoëvell voorgestelde motie van orde aangenomen met 60 tegen 3 st., en vervolgens het gewijzigde voorstel van den heer Storm v. 's Gr. (om f 60,000 op de begroting te brengen voor voorbereidende werkzaamheden tot het aanleggen van spoorwegen, daaronder begrepen traktementen, toelagen en verdere belooningen, mitsgaders bureau-, reis- en verblijfskosten voor de ambtenaren van den waterstaat en ander in dienst te stellen personeel, alsmede alle uitgaven voor kaarten, uittreksels uit kadastrale plans, enz.) insgelijks aangenomen, met 56 tegen 7 stemmen.

Z W E D E N.

STOCKHOLM, 22 November.

De leden der Beurs hebben gisteren een genootschap, onder den naam van Krediet-Vereeniging op-

gerigt, met het doel, om de leden er van met geleeningen behulpzaam te zijn, en zich dus onderling te helpen en het algemeen krediet staande te houden. De ingeteekende gelden bedroegen 4 millioen. Heden heeft men een bestuur van 12 leden benoemd, dat deze onderneming zal regelen.

D U I T S C H L A N D.

WEENEN, 21 November.

De graaf van Vlaanderen is gisteren morgen naar Brussel terug gekeerd.

De Militaire Zeitung, over de vermindering van het leger sprekende, zegt, „dat van elke compagnie inf., genie en artillerie 25 man, van de zware kavalerie 30 man en van de ligte kavalerie 40 man per eskadron zullen afgedankt worden. — Deze verminderingen komen dadelijk in werking en daardoor zullen jaarlijks 10 millioen gulden op het budget voor oorlog bespaard worden.”

De Oest. Zeitung bevat een artikel over de Indische zaak, en meent te voorzien, dat Engeland in de heerschappij over Indië met der tijd door Rusland zal vervangen worden.

De redakteuren van alle Weener bladen, die 's morgens en 's avonds verschijnen, hebben, ten gevolge van de invoering van het dagbladzegel, besloten, te beginnen met 1 Januarij a. s. hunne avond-uitgitten te staken. Na het nemen van dit besluit verscheen in de Wiener Zeitung eene verordening tot wijziging van sommige bepalingen der dagblad-zegelwet, en tot regeling van hare uitvoering. Ten einde eene controle te hebben over de zoogenaamde bij- of avondbladen, wordt voor deze een rood zegel ingevoerd, waarvoor zoo lang niets zal moeten worden opgebragt, als het getal der daarvan voorzien exemplaren gelijk is aan het getal der met zwart gestempelde exemplaren. Voorts worden door het departement van financiën de bij het afdrucken gescheurde, vuil of op andere wijze onbruikbaar geworden exemplaren terug genomen.

TRIEST, 19 November.

Uit Konstantinopel wordt gemeld, dat de Portebare toestemming wil geven tot de doorgraving van de landengte van Suez, onder voorwaarde, dat Engeland het eiland Perim teruggeve. Ofschoon dit berigt allezins bevestiging behoeft, zoo houdt men het er toch voor, dat de kwestie nopens dit eiland al meer en meer het karakter aanneemt eener vraag, die met het Europeesch evenwigt in naauw verband staat.

BERLIJN, 21 November.

De Hanov. Ztg. meldt, dat de bondsraad gisteren een voorloopig voorstel der commissie voor de Holstein-Lauenburgsche kwestie heeft aangenomen. De commissie heeft namelijk aan de bondsvergadering voorgesteld, om de zaak der beide hertogdommen onverwijld ex officio in behandeling te nemen en, van de verbindtenissen uitgaande, welke de Deensche regering in de jaren 1851 en 1852 op zich genomen heeft, de bezwaren der hertogdommen over de niet-ervulling dier verplichtingen te onderzoeken.

Den 19. is de Badensche landdag door den groot-hertog geopend, die daarbij wees op de gelukkige geboorte van een troonsopvolger en het huwelijk zijner zuster met een edelen keizersteltg. — De Tweede Kamer van Hessen heeft eene subsidie voor de brug bij Mentz over den Rijn goedgestemd.

FRANKFORT, 23 November.

De militaire Bondskommissie heeft eene bijzondere commissie benoemd, om een onderzoek in te stellen nopens het ongeluk te Mainz.

De groothertog van Hessen is heden naar Mainz vertrokken.

Er worden reeds kommissiën gevormd tot het inzamen van liefdegiften.

MAINZ, 21 November.

De verschillende dagbladen behelzen nog de volgende bijzonderheden over de ontzettende ramp, welke een groot gedeelte der stad vernield heeft.

Het aantal huizen die geheel ingestort zijn, bedraagt 57, terwijl 64 huizen gedeeltelijk vernield zijn. Buitendien is geen enkel huis in de stad onbeschadigd gebleven. De St. Stephanuskerk ligt geheel in puin, de fraaie geschilderde vensters van den Dom en de St. Quintinskerk zijn ingelijks vernield.

Tot dusverre zijn als gedood aangegeven: 17 personen uit den burgerlijken stand en 11 Pruissiesche militairen. Van de Pruissiesche bezetting zijn 80 à 90 man gewond, waaronder verscheidene die in groot levensgevaar verkeerden. Het aantal gewonden der bevolking is hoogst aanzienlijk, maar nog niet bepaald op te geven.

Behalve 200 centenaars kruid bevatte het magazijn 700 gevulde granaten en 240 vuurkogels. Gelukkig dat deze laatste onder in het magazijn geborgen waren en daardoor belet werden in de lucht te vliegen. Ware dit het geval geweest, zij zouden de stad in een oogenblik aan alle kanten in den brand hebben kunnen steken. Hoe groot het ongeluk ook zij, nog moet men den hemel danken, dat het zich hierbij bepaald heeft. Zoo zou b. v. dien eigen middag in de nabij-

heid van het magazijn een feest van het korps Oostenrijksche officieren plaats hebben, doch dit werd, wegens het ongunstig weder, een paar uren te voren, door den kommandant uitgesteld. Ware het feest doorgegaan, 200 Oostenrijksche officieren zouden wellicht het slagtoffer der ramp zijn geweest.

Naauwelijks 50 pas van den in de lucht gevlogen kruidentoren bevindt zich een onderaardsch gewelf, dat 600 gevulde bommen bevat, die echter niet zijn ontbrand, hoewel de deur ingeslagen werd.

Iemand, die uit de verte de ontploffing zag, verhaalt die als volgt: „Eerst was het alsof een bliksemstraal uit de aarde naar den hemel vloog, zoo hoog en smal was de vlam; onmiddellijk daarna verhief zich eene met zwarten rook gekroonde en zeer breede vuurkolom tot de dubbele hoogte der Stephanus-kerk, en nadat die een oogenblik geduurd had en toen verdwenen was, sidderde de omtrek van een vreeselijke knal en werd hij door eene hagelbui van steenen geteisterd, die aan zoovele menschen het leven kostte.”

In de gemeente Bretzenheim, die een half uur van Mains verwijderd ligt, werden alle ruiten der kerk en school, alsmede vele van partikuliere woningen, verbrijzeld.

Men schrijft dit ongeluk aan boos opzet toe. Men zegt, dat de opzichter van den toren zich schuldig had gemaakt aan het verkoopen van buskruid, en dat hij, om de ontdekking van dien diefstal te voorkomen, het buskruid in brand heeft gestoken. De schildwacht, die op eenigen afstand stond, en het gevaar ontkomen is, zou den opzichter kort voor de uitbarsting in den toren gezien hebben. Er was dien dag, den 18. Nov., niet in den toren, noch bij het buskruid gearbeid.

Eene algemeene inschrijving is geopend en de komm. daarvoor aangesteld heeft de hoop te kennen gegeven, dat geheel Duitschland zal bijdragen, om de slagtoffers dezer ramp te hulp te komen.

ENGELAND.
LONDEN, 22 November.

De generaal *Wilson*, die de bestorming van Delhi heeft aangevoerd, is tot baronnet bevorderd, met den titel van *Sir Archibald Wilson van Delhi*, en de generaal *Havelock*, de bevrijder van Lucknow, ook tot baronnet, met den titel van *Sir Henry Havelock van Lucknow*.

De *Times* deelt een bericht mede uit Parijs, volgens hetwelk de heer *Fould* bepaald belast is, om met lord *Palmerston* over de zaak der Prinsdommen te onderhandelen.

Per telegraaf uit Southampton zijn de volgende berichten uit Indië ontvangen:

• De *Indus* is den 7. te Alexandrië aangekomen, hebbende aan boord 400,000 frs. aan geld. Vele vlugtelingen uit Indië bevinden zich op de *Indus*, eenige kinderen die hunne ouders hebben verloren, andere personen, die al hun goed kwijt zijn. Onder de dames is eene, die uit Cawnpore is ontkomen.

• De troepen waren uit Calcutta naar de Noordelijke provinciën gezonden, dagelijks met 100 man te gelijk; doch de moeilijkheid, om levensmiddelen en middelen van transport te bekomen waren zeer groot. De generaal *Havelock* werd door *Man Singh*, die de Engelschen verraden heeft, bezig gehouden. Men zeide, dat *Nena Sahib* bij Lucknow gewond was.”

Invloedrijke financieemannen zijn van gevoelen, dat het Parlement zich niet blootelijk met de benoeming van eene commissie en eene nieuwe uitvaardiging der bankakte zal vergenoegen, maar dat de regering het initiatief zal nemen en nog in de korte zitting vóór Keramis de uitgifte van banknoten van één pond sterling voorstellen.

LONDEN, Maandag 23 November.

De nieuwe konstitutie van Mexiko is geschorst en de president *Comonfort* tot diktator uitgeroepen. *Campeche* heeft zich aan het regerings-leger overgegeven. De geheele bevolking van Yucatan is onder de wapenen.

— 23 Nov. *Gec.* 89¹/₈; *Sp.* 1¹/₄ pCt. 25; *Rusl.* 5 pCt. 105; 4¹/₂ pCt. 95; *Holl.* 4 pCt. 96; 2¹/₂ pCt. 63¹/₂; *Peru* 4¹/₂ pCt. 74¹/₂; *Sard.* 5 pCt. 88; *Mex.* 18¹/₈.

FRANKRIJK.
PARIS, 22 November.

HH. MM. benevens de keizerl. prins zijn heden hier teruggekomen.

Naar men verhaalt, zou kardinaal *Antonelli* onze regering hebben doen mededeelen, dat in de kerkelijke staten en andere deelen van Italië ernstige zamenzweringen gesmeed worden, die waarschijnlijk hier te lande wel vertakkingen zullen vinden.

Feruck Khan zal weldra naar Perzië terugkeeren. Voor zijn vertrek zal hij nog veertien dagen Engeland bezoeken.

Volgens het gerucht zouden onzen gezant te Konstantinopel instructiën in niet zeer verzoenenden geest zijn toegezonden, en schijnt nu de hoop op toenadering

tusschen den heer *de Thouvenel* en het Turksch kabinet zeer luttel.

De minister *Rouland* heeft den ultramontanen weder eene teleurstelling bezorgd, door op het verzoek van den bisschop van *Meaux*, dat een paviljoen, waarin *Bossuet* zich plagt terug te trekken om in stilte zijne werken te schrijven, mogt worden afgebroken onder voorwendsel, dat het dreigde tot puin te vervallen, te antwoorden, dat men het gebouw onaangeroerd moest laten, en eene som aan te wijzen, om het in zijn oorspronkelijken toestand te herstellen. Alles wendt deze partij aan, om de herinnering aan haar schrikbeeld *Bossuet* zooveel mogelijk uit te wischen, en zijne nagedachtenis in minachting te brengen en te beleedigen. Tegenover deze houding van den minister echter, zegt men, zal zij dat stelsel wel laten varen, althans zich wat gematigder betoonen, want begeerig als zij is naar bisschopspostjes, en inziende, dat voortaan de ultramontanen daarvoor niet in aanmerking zullen komen, zal zij langzamerhand in 's Hemels naam naar het Gallikanisme gaan overhellen. De eerezucht kan zulke zonderlinge veranderingen te weeg brengen!

— 23 Nov. *Rente kont.* 4¹/₂ pCt. 90,30; op tijd 3 pCt. 66,85; *Fr.-Oost.-Spoorw.* 653; *Sp.* 1¹/₄ pCt. 24¹/₈; 3 pCt. 37³/₈.

MARSEILLE, 21 November.

Men schrijft uit Genua van den 20 Nov., dat de kamer van koophandel eene tweede deputatie naar Turijn heeft gezonden, om maatregelen voor te slaan ter afwering van de finantiële crisis. De dagbladen zeggen, dat de publieke kassen haar beschikbaar geld in de bank zullen brengen, maar dat de minister *Cavour* zijne toevlugt tot andere maatregelen wil nemen.

BELGIE.
BRUSSEL, 23 November.

De minister van binnenl. zaken *Ch. Rogier* heeft heden eene circulaire uitgevaardigd aan de gouverneurs der provinciën. Na gezegd te hebben, dat deze stellig zullen gezorgd hebben voor de voorbereidende maatregelen voor de aanstaande verkiezingen, verklaart de minister:

• De gronden, die Z. M. hebben genoopt, van zijn koninklijk praerogatief gebruik te maken, spreken uit de feiten zelve. Het kabinet, waarop wij volgen, heeft gemeend zich te moeten terug trekken, niet tegenstaande het eene numerieke meerderheid had in de Kamer. Des te eerder mogt een nieuw kabinet, uit de rangen der oppositie gevormd, van die meerderheid geen steun wachten, om de regering mogelijk te maken. Het afgetreden kabinet had dus zelf den eenigen weg voor zijne opvolgers aangewezen: zijn ontslag-aanbieden ware onbegrijpelijk, indien het niet de beteekenis had, dat, in zijn eigen oogen, de parlementaire meerderheid niet meer in overeenstemming was met het gevoelen der meerderheid van de kiezers. Dat is onze overtuiging. Het beroep op de kiezers was dan ook onvermijdelijk, om die overeenstemming te herstellen, zonder welke het vertegenwoordigend regeringstelsel alle kracht en waarheid zou verliezen.

• In dit land, waar de duur van het parlementair mandaat beperkt is, zijn de kiezers nimmer dan door bepaalde noodzakelijkheid buitengewoon opgeroepen. Ditmaal heeft op nieuw de drang der omstandigheden een beroep op de kiezers noodig gemaakt. Dat is trouwens de uitoefening van een regt der kroon en tevens eene hulde aan de openbare meening gebragt.

• Men heeft de oproeping der kiezers in dit seizoen ontijdig genoemd. Het bewind heeft echter den toestand moeten nemen, gelijk voorgangers dien het aanboden. Het tijdstip der ontbinding heeft niet in onze keuze gelegen. Wat daarvan zij, de kiezers zullen hun pligt met dien ijver volbrengen, die men bij mannen kan verwachten, die de waarde van hun regt kennen, en die in de uitoefening er van door 27jarige ondervinding zijn geoefend. Hunne vaderlandsliefde zal uit de omstandigheden kracht ontleenen, en hun doorzicht zal gemakkelijk het belang inzien van het groote vraagstuk, dat beslist moet worden.

• Dit vraagstuk is trouwens niet nieuw in de geschiedenis der natiën, noch bijzonder aan België: het voorstellen en de beraadslaging van het ontwerp van wet op de liefdadigheid hebben bij ons het karakter en de ware strekking er van meer in bepaalde vormen aangegeven.

• De politiek, welke het kabinet vertegenwoordigt, kent het land, omdat het dezelfde mannen werkzaam heeft gezien, te midden van binnenlandsche en buitenlandlandsche zeer moeilijke omstandigheden. Beschouwt men die politiek uit een algemeen oogpunt, dan is het eene geheel nationale staatkunde, eene staatkunde van behoud en orde, die tevens den vooruitgang zonder schokken najaagt, maar toch met ernst en volharding; eene staatkunde, die let op de zedelijke en materiële behoeften der bevolking, die aan de vrije mededinging de ontwikkeling van handel en nijverheid overlaat, doch met haar alle elementen, die de algemeene welvaart kunnen bevorderen, tracht

meer vruchtbaar te maken. Die staatkunde heeft tot last eene der grondslagen van alle regering en van de tegenwoordige maatschappij in bescherming te nemen, namelijk: de onschendbaarheid der regten van den Staat en de onafhankelijkheid van het burgerlijk gezag. Dat is een der eerste pligten van de Regering, die echter meer dringend wordt, door de discussiën, die onlangs het land in beweging hebben gebragt.

• Het stelsel, 't welk het kabinet volgt, heeft reeds beschuldigingen tegen 't zelve doen opwerpen, die zelfs de vorming van het ministerie niet heeft afgewacht, om zich met alle hevigheid te openbaren. Onze tegenstanders hebben valschelijk de godsdienst als in gevaar voorgesteld. Het is hunne politiek, niet de onze, die de godsdienst in gevaar brengt. De afscheiding van kerk en staat is gelukkig eene der grondslagen van onze Grondwet; die grondslag moet behouden worden. De godsdienst is te dikwerf reeds gekompromitteerd, door haar in het belang van persoonlijke eerezucht met den strijd der partijen in aanraking te brengen; het wordt tijd, dat zij haar vredelievenden werkkring behoude, om daarin aller eerbied waardig te zijn.

• Thans zullen de kiezers moeten beslissen, of de gedachte, waarvan het kabinet de uitdrukking is, beantwoordt aan de wenschen en behoeften van het land. Hoe meer algemeen en sprekend de goedkeuring der kiezers zal wezen, des te beter zal het kabinet zijn last kunnen volvoeren; des te meer zal het gezag ook gewaarborgd zijn tegen elke crisis, die zijn loop belemmert en zijn werking hindert, 't geen slechts ten nadeele kan strekken van de algemeene zekerheid en voorspoed.

• Tracht, mijnheer de goeverneur, in uwe betrekking met uwe ambtenaren deze omtrent onze meening in te lichten, en de valsche gevolgtrekkingen, die kunnen worden opgemaakt, te weerspreken. Weêrleg vooral de bewering van hen, die, na door hunne eischen en hunne onvoorzigtige pogingen, het land in beroering te hebben gebragt, thans onzen oorsprong, ons doel en het land zelf zoeken te belasteren.

• Onze oorsprong is even geregeld als grondwettig. Het tegenwoordig kabinet spruit voort uit het koninklijk praerogatief, in volle vrijheid handelende. Ons doel is de gemoederen en de belangen te beschermen tegen de onverdraagzame leerstellingen en de pretentiën om ons naar een vroegere eeuw terug te voeren, gelijk zelfs het hoofd van het vorig kabinet op het spreekgestoelte zich uitdrukte. Wat het land betreft, dat men trouweloos voorstelt, als aan wanorde, oproer en omwenteling-bewegingen ten prooi, en tegen 't welk men niet schroomt het wantrouwen en den onwil van vreemde regeringen op te roepen, het land zal door zijne wijze en vaderlandslievende houding, door zijne kracht en voorzigtigheid, zijne lasteraars beschamen, waardiglijk antwoorden op de roepstem van zijn koning, en zich nieuwe aanspraken weten te verwerven op de achting van Europa.”

Dit stuk, het programma van het kabinet, zal veel opzien baren; men had niet verwacht, dat de regering vóór de opening der kamers zijn stelsel op nieuw zou ontvouwen. De laster en heftigheid der klerikale pers heeft het echter noodig gemaakt, dat de regering openlijk zijne gevoelens op nieuw uiteenzette. Hoever de nijd der klerikalen gaat, is herhaaldelijk gebleken uit de aanvallen, die de pers zich zelfs tegen den koning veroorlooft. Eerst was het het orgaan van den bisschop van Brugge, later een minder beteekenend blad, en thans een der hoofdorganen der partij, *le Journ. de Brux*, dat den Koning in de discussie voert, en hem dus niet spaart. Het is verwonderlijk hoe het juist de gematigde partij moet wezen, die telkens het hoofdbeginsel van parlementairen regeringsvorm vergeet, dat de koning tot geene partij *mag* en *kan* behooren, dat de koning *boven* de partijen moet staan, en dat als men hem tot partijhoofd, tot partijman maakt, de eerbied voor den Koning wordt aangerand.

Hoe de klerikale partij overigens handelt, blijkt uit een bisschoppelijken brief aan de geestelijkheid op het platte land, waarin met zooveel woorden gezegd wordt, dat de godsdienst bedreigd wordt, dat daarom de geestelijken alles moeten doen, om op de kiezers te werken, en hen voor de klerikale kandidaten te doen stemmen, dat alle voertuigen dadelijk moeten worden in beslag genomen, om de kiezers naar de kiezersbus te brengen, en dat men de gezamenlijke *diners* niet moet vergeten, waaraan de getrouwe kiezers tot loon voor hunne moeite worden genoodigd, maar die in de dorpen zelve moeten gehouden worden. Vooral wordt den geestelijken geraden de getrouwe kiezers niet aan henzelfen over te laten, maar hen goed bijeen te houden, om allen afval te voorkomen, die te voorzien ware, als zij met liberalen soms in aanraking kwamen.

Dat de strijd ernstig zal wezen, doet alles dus zien. Opgaven van kandidaten zijn echter voorloopig nog van geene groote waarde.

